

CATECHISMUS ZONDAG 33

Ds. D. Chr. Overduin 17 september 1989

Catechismus zondag 33

Schriftlezing : Jeremia 31 : 31 - 34

Zingen : Psalm 106 : 1
 106 : 3
 22 : 14,15,16
 25 : 2

De 33e Zondag.

VRAAG 88: In hoeveel stukken bestaat de waarachtige bekering des mensen?

ANTWOORD: In twee stukken: in de afsterving des ouden, en in de opstanding des nieuwen mensen.

VRAAG 89: Wat is de afsterving des ouden mensen?

ANTWOORD: Het is een hartelijk leedwezen, dat wij God door onze zonden vertoornd hebben, en die hoe langer hoe meer haten en vlieden.

VRAAG 90: Wat is de opstanding des nieuwen mensen?

ANTWOORD: Het is een hartelijke vreugde in God door Christus, en lust en liefde om naar den wil Gods in alle goede werken te leven.

VRAAG 91: Maar wat zijn goede werken?

ANTWOORD: Alleen die uit een waar geloof, naar de Wet Gods, alleen Hem ter ere geschieden, en niet die op ons goeddunken of op mensen-inzettingen gegrond zijn.

CATECHISMUS ZONDAG 33

THEMA: BEKERING:
AFSTERVING
OPSTANDING

Dat is heel wat, wat er hier aan de orde gesteld wordt in de Heidelbergse Catechismus. Want het gaat over bekering. En niet zo maar bekering, maar er staat wel bij ook: Een waarachtige bekering van de mens.

Daaruit blijkt dat er ook onwaarachtige bekeringen zijn. Of bekeringen die niet beantwoorden aan wat God er mee bedoelt.

Achab heeft zich ook wel eens bekeerd, en de Heere zegt tegen Elia: Zie je hoe hij zich gedraagt, hoe hij zich vernedert? Hij was gans verslagen. Nu, zegt de Heere, daarom zal Ik hem uitstel geven, en zal Ik al dat kwaad in zijn dagen niet uitvoeren. Hij kreeg dus een zekere verlichting, zou je zeggen, van de straf hier op aarde. Maar verder ging hij toch zijn eigen weg.

Daarom is het misschien wel leerzaam en nuttig om eens even daarop te letten. Niet al te uitgebreid, maar toch zo dat we een gedachte hebben, als het woord 'bekerings' valt, daar gaat het over.

Bekering duidt aan: Daar zit het woordje 'keren' in. Inkeren, omkeren, afkeren. Vaak lees je in de Bijbel van 'keren', en dan wordt er bedoeld be- of omkeren. Een mens kan zich naar de verkeerde kant bekeren. Dan keert hij zich een ieder naar zijn eigen weg. Maar toch, dat woord zegt dus: Het is een keer, een omme-keer. Ergens van af, en

CATECHISMUS ZONDAG 33

ergens naar toe. Het is niet alleen negatief, dat is op zich ook al positief soms, zich ergens van af keren. Maar het is ook positief, ergens zich naar toe keren.

Wat is dat nu? Is een mens in staat om zich te bekeren? Want dat woord dat komt ontzettend veel, in allerlei vormen, in de Bijbel voor. In de geschiedenissen, bij de profeten vooral, en ook in het Nieuwe Testament. Het begint al heel gauw: "Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen".

Ik zei straks, een mens kan, naast wat hier staat, - en ik zou dat ook willen toeschrijven aan de goedheid van de Heere, de gaven van de Heere in het algemeen, al wil een mens dat niet erkennen - zich tot op zekere hoogte bekeren. Dat zie je in het leven. Je ziet mensen soms van de kroeg naar de kerk komen. Of vanuit een bepaalde negatieve, asociale instelling, een ordelijk of ordentelijk leven gaan leiden. Men zei wel eens vroeger: Alle verandering van richting, is nog niet een verandering van koning. Toch zie je dat wel in het leven. En je merkt dat een persoon, een gezin, daar ook wel bij vaart.

Als iemand jaar in, jaar uit bijvoorbeeld zijn huisgezin in moeilijkheden heeft gebracht, en zichzelf, door misbruik van drank, en er komt een kentering in dat leven, en daar moet je niet gering over denken, dan is dat ergens een bekering. En zo iets kom je, zoals ik al noemde, bij Achab en bij anderen, dat kom je wel in de Bijbel, dat kom je het in het gewone leven, daar kom je dat tegen. En ja, dat is ergens alleen maar profijtelijk.

Als iemand zijn begeerte mag overwinnen; als iemand zijn zwakheden de baas mag worden; als er een stukje ontwikkeling is in zijn persoonlijkheid en in zijn karaktersterkte, zodat hij zich van het één afwendt en naar het andere toewendt, dan zie je dat dat en persoonlijk, en maatschappelijk van grote betekenis is. Zoals ik straks al zei, dan zie je soms een heel huisgezin er langzaam bovenop komen. Natuurlijk kunnen we dat alleen maar fijn vinden, dat begrijp je. Als jij met iemand werkt, of je hebt een kind dat zich op alle mogelijke manieren te buiten gaat aan iets, en je mag er mee spreken, en je mag ze raden en proberen raad te geven, hulp geven eventueel, ook door anderen, ja, dan neem je niet als uitgangspunt: Och, dat wordt toch niets, of, dat gaat toch niet. Al zou je er in je hart aan wanhopen, maar je bent toch al heel blij als er enigszins geluisterd wordt. En als zo'n persoon op je werk, zo'n jongen op je werk, of een jongen of een meisje uit je huisgezin, dat ze op een gegeven moment luisteren. En dat er een stukje ommekeer komt. Een stukje bekering. Zich van een bepaalde leefwijze afkeren, en een andere leefwijze gaan leiden.

Dus, dat moet je niet over het hoofd zien. Daar mag je gerust op wijzen, dat in dit leven het wandelen op de weg - en wij weten dat de Heere die weg in Zijn Woord heeft genoemd - dat dat goed is. Dat dat een mens kan bewaren tegen ontzettend veel ellende die je voor je ogen ziet.

Het boek Spreuken waarschuwt ons op allerlei wijzen voor allerlei dingen in dit leven. Trouwens, hoe zou je er nu vermaak in kunnen hebben als je buurman elke dag in de goot ligt? Hoe zou je er een vermaak in kunnen hebben als hij elke keer weer het dievenpad opgaat, en elke keer weer voor de politie moet verschijnen, en in de kraag wordt gevat? Dan ben je toch blij, dan zeg je toch: Joh,- al zou hij over God niets weten of horen willen of zo - joh, denk toch ook eens aan je vrouw, denk eens aan je kinderen, denk eens aan alles.

CATECHISMUS ZONDAG 33

Dat is dus een bepaalde vorm van bekering. En ik denk dat je dat terug mag brengen ook, dat die Heilige Geest niet alleen in de kerk, maar ook buiten de kerk altijd Zichzelf waar maakt als de Heilige Geest die in allerlei werkingen in de schepselen, ook al leidt het niet tot zaligheid, maar toch werkzaam is. En dat wij met die krachten rekening mogen houden. Al zou de ijdele mens zichzelf op de borst slaan, dat hij zo sterk geweest is, en dat hij zo hard geweest is voor zichzelf. Wij mogen weten: Nee joh, dat is het niet. Maar het is die kracht Gods die medewerkende in kan vloeien in alle bewegingen en werkingen van de schepselen.

Toch, je voelt aan, dat als de Heidelbergse Catechismus in het stuk van de dankbaarheid gaat spreken over de waarachtige bekering, dat dat iets anders is. Al lijkt het misschien in sommige opzichten op elkaar, het is FUNDAMENTEEL anders. Echt principieel anders.

Waarom? Ja, je leest zo in het Nieuwe Testament: "De droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid. Maar de droefheid der wereld werkt de dood".

Wat wil dat zeggen? Ja, onder andere, want er is zoveel van te zeggen.

Dit: De droefheid waar God achter staat, waar Hij bij is. Het wil niet zozeer zeggen, dat de kwaliteit of de kwantiteit van die ene droefheid die bekering werkt, en die andere droefheid die de dood werkt, dat die kwantitatief en kwalitatief zoveel van elkaar verschillen. Ik bedoel, dat de één zoveel meer tranen huilt en zoveel dieper bewogen is dan de ander. Maar het wil zeggen: De droefheid naar God, dat betekent daar: De droefheid waar God bij is. Waar God ín is. Waar God áchter wil gaan staan, waar Hij bij wil gaan staan.

Dat is een ontzettend woord, dat begrijp je wel, dat voel je wel. Want een mens kan jammeren, huilen, schreeuwen, de haren uit zijn hoofd trekken, en dat God er niet bij is. Dat hij met die droefheid blijft hangen, als mens, tussen hemel en aarde. Er is geen perspectief in. Er is geen uitkomst in.

Hoe komt dat? Ja, hoe komt dat?

Ik zou zeggen: Ja, zo ontfermt Hij Zich dan diens Hij wil. Want je kunt niet zeggen: Hij is echt, en hij is onecht. Hij is gelukkig beter bedroefd dan hij. Want je hebt mensen die in de dood terecht komen met hun verdriet. Ik heb ze wel ontmoet. En ik kon dat nooit begrijpen.

Mensen, die, als je ze bezig hoorde, dan zou je zeggen: Nou, ze geven nergens om. En dat we in de nachtelijke uren zaten te praten, en het was één jammerlijke ellende. Eén onrust.

Het was in de tijd dat ik nog als soldaat in dienst was en verschillende van die gevallen meegemaakt heb. En huilen, zo erbarmelijk, dat je als mens zijnde je arm er omheen zou slaan en zeggen: Joh, toe, bedaar nu eens. En dat je probeert iets door te geven van het Evangelie, en het heeft totaal geen vat. Totaal niet! Wat is dat erg hè. Dat is zo iets ergs.

Je zou zeggen: Nu is alles aanwezig om bekeerd te worden. Nu is alles aanwezig om gered te worden van de toekomstige toorn. En er is geen mogelijkheid om het te plekken! Om het een plaats te geven, want die is er niet.

Daar hoeft je trouwens ook niet naar te verlangen, als een mens zo is. Dat lijkt wel wat,

CATECHISMUS ZONDAG 33

maar het is niets. Het is iets van die weedom waarbij men voelt, eigen ongeluk en God is er niet bij. Dat is zo iets aangrijpends.

Je weet dat gelukkig niet van te voren, en de Heere kan het altijd ten beste keren, maar eigenlijk wil een mens die gelooft in de Heere uit genade, die wil daar eigenlijk het liefst niet eens bij zijn, nee. Ik gun jullie of mezelf zulke dingen niet. Want alles stuit af op de dood, er is geen plaats voor.

En je kunt bij een mens komen dat je zou zeggen: Nou, die helemaal niet zo zit te jammeren, en dat je denkt: Is hij daar nu zo verslagen onder? En dat je voelt dat het woord van de vergeving een plaats krijgt en heeft.

Misschien heb je het in de eigen zieleleven ook wel eens zo gevoeld, en dat je geschrokken bent. Van die droefheid der wereld die de dood werkt. Dat je geroepen hebt: O God, verlos me toch hieruit. Want dat is met recht de dood. Dat, zou je haast zeggen, is een stukje van de eeuwige duisternis, waar geen ontwaken uit is. Verlos me er van, en geef me dan een kruimeltje van de waarachtige droefheid, maar waar U in bent, waar U achter staat. Waar U in mee wilt komen. Oordelend en reddend, waar U bij wilt zijn.

Kijk, de droefheid der wereld, en de droefheid waar God achter staat: Het één loopt dood en het andere drijft een mens uit, en doet hem, al is het bevend, getuigen: Maar bij U is vergeving. Tot op de valreep toe.

Dat is zo merkwaardig, op de valreep, in een ogenblik kan dat aanwezig zijn. En dat iedereen zegt: Ja, maar dat gaat zo maar niet. Maar, "o God", zegt die moordenaar, "wij hangen hier waardig, we hebben het verdiend, maar Deze heeft niets onbehoorlijks gedaan". En om dan om ontferming te vragen. "Heere, denk eens aan mij als Gij in Uw Koninkrijk gekomen zijt".

Daar voel je nu iets in van die eeuwige liefde Gods in het opzoeken van zondaren. Dat werkt door de diepste duisternis heen naar het leven. Naar de zaligheid, naar de redding.

Daar voel je al iets van verschil. Dat, hoe gelukkig ook, hier in het tijdelijk leven, als een mens van veel dingen of uitpattingen of verkeerde dingen zich bekeert, het is aangenaam. We kunnen er misschien veertig, vijftig, zestig jaar of nog wat langer profijt van hebben. Maar dan, maar dan?

Ben ik dan ook waarachtig bekeerd daarin: Heere, zo Gij de ongerechtigheden gadeslaat, wie zal bestaan? Maar bij U is vergeving. Daar gaat het om.

Nu werkt de Heere dwars door alles heen.

In dat boekje, *'Zo waren ze'*, schrijft de inmiddels overleden Gereformeerde dominee Overduin enkele dingen uit de praktijk van het leven. En daar komt ook onder andere in voor dat hij een verzoek kreeg in Amsterdam, toen hij in Amsterdam werkte, van een vrouwtje die wilde haar man hulde brengen. Omdat hij altijd zo buitengewoon goed geweest was. "Dominee, je kunt het geloven of niet, we hebben nog nooit één woord gehad met elkaar. Het was een goede man, het was een beste man, het was een brave man. En nu wil ik om daar hulde aan te brengen, zou ik hem zo graag goed laten begraven, en dat u dat dan doen zou, want hij is het waard. Mijn man is het waard".

CATECHISMUS ZONDAG 33

Dan kun je zeggen: Ja, tjonge jonge, wat een toestand. Moet je daar de vlag nog eens een keer op gaan zetten. Of moet je van de andere kant komen, dat de mensen diep geschokt en teleurgesteld, of woedend de begraafplaats verlaten?

Maar hij deed het, en dat kan ik goed begrijpen. Hij deed het. Hij zag daar toch een opening.

Hij ging eerst met die mevrouw praten. Nu, het kon niet op. Het bleken een paar bijzonder humane mensen te zijn. Hij had de dokter gebeld: Klopt dat beeld wat deze mevrouw mij geeft van haar man ongeveer? "Ja", zei de dokter, "het waren buitengewone mensen, onberispelijk".

Nu, toen op het kerkhof Nee, eerst had hij met die mevrouw gepraat, dat hij dat wel wilde doen, maar dat hij ook toch wel een dienstknecht van de Heere Jezus Christus was. Dus dat hij niet alles zo maar kon zeggen, maar dat hij moest zeggen wat de Heere wilde. "Nu, dat is goed dominee. Als het maar mooi is, als het maar goed is, mijn man was het zo waard".

Toen heeft hij in de rouwdienst werkelijk ook gezegd wat voor een goede man het geweest was. Wat een voortreffelijke kwaliteiten die man had. Dat was toch zo? Maar toen ging hij ook vertellen uit psalm 130: "Zo gij Heere de ongerechtigheden gadeslaat". Laat ik het met mijn woorden zeggen, zo staat het er geloof ik niet, maar: Dat we toch bekeerd moeten worden. Want al ben je nu nog zo'n best mens, al ben je nog zo blij met elkaar, dat is allemaal goed. Maar hebben wij nu de God van ons leven erkend, Hem de eer gegeven? Hem geprezen en gedankt dat het zo is? Opdat we niet in het Farizeïsme vervallen: Ik dank U dat ik niet ben zoals al die andere mensen.

En toen ging hij dat vertellen. Dat ongerechtigheden niet alleen bestaan in allerlei kwaad doen, maar ook dat we onze God en Schepper nu niet meer prijzen en verheerlijken. En ook de goede Boodschap: "Maar bij U is vergeving".

En de Heere zegende dat. En die vrouw Hij hoefde geen oordeel uit te gaan spreken zoals mensen dat vaak doen. "Nu is hij in de eeuwige verdoemenis, dit en dat". God is Rechter Die het beslist.

Maar voor die vrouw was het het middel. En voortaan was het: Mijn psalm, psalm 130. En daar is ze mee gestorven, en wilde dat de dominee, die toen niet meer in Amsterdam was, haar daar ook mee begroef. "Zo Gij de ongerechtigheden gadeslaat Heere, wie zal bestaan. Maar bij U is vergeving".

Daar kan ik nu goed inkomen. Ik bedoel dit: Kijk wij kunnen niet uitmaken hoe en wanneer de Heere het hart van een mens aanraakt tot bekering. Die vrouw die hoefde niet bekeerd te worden van de ondeugd naar de deugd in die zin. Ze gaven ieder het zijne, vloekten niet, gingen zich niet te buiten aan allerlei dingen. Maar ja, die had toch de bekering nodig tot de levende God. Om te leren dat we die God in Wiens hand ons leven is, Die ons dag aan dag met Zijn zegen ontmoet, Die God nooit verheerlijkt hadden. En zo kan de Heere dat alles gebruiken.

Kijk, als je nu in de Bijbel leest, dan kom je al gauw - of al gauw, het duurt wel even - het woord 'bekering' tegen. Dan gaat het vaak over dingen die je aan kunt wijzen.

Bijvoorbeeld: Ze gaan een Baäl, een afgod, maken en daarvoor knielen. En dan roepen de profeten: Bekeer je! Ik de Heere ben God, waarom ga je naar die stomme afgoden van het heidendom? Die niet horen, die niet spreken, die niets zijn.

CATECHISMUS ZONDAG 33

En er worden nog meer dingen aangewezen. Dingen die zomaar in de praktijk van het leven te zien zijn. Niet alleen de afgodendienst. Je zou zeggen, dat is een wortelzonde. Als we God niet meer erkennen als de ene ware God, dan staat een mens voor alles open.

Maar er zijn nog meer dingen.

Het verdrukken van de weduwen. De grenspaaltjes van de tuintjes verzetten als je denkt: Die kunnen toch niet tegen mij op. Dat gebeurde. Elke keer een stukje verder. Je kent toch dat woord uit de Spreuken, die waarschuwing: Zet de oude palen niet terug die je vaders gemaakt hebben. Dat had ook een letterlijke betekenis.

Dan ging men 's nachts stiekem de paaltjes eruit halen en een stukje verzetten. Want dat mens daar, die weduwe, ach die komt er toch niet toe, die kan dat stuk land toch niet aan. Zand er over. Denk aan wat Achab deed met Nabod. Concreet wordt het door de profeten genoemd.

Ook zonden van, laten we zeggen, het recht buigen.

Rijke mensen komen er aan, die weten zichzelf eruit te draaien, maar die weten ook hun doel te bereiken. Die krijgen altijd gelijk. Geld is macht.

Zo wordt een heel scala van zonden opgenoemd. Echtbreuk, met allerlei smoesjes je vrouw de laan uit sturen; je kinderen verkeerd of slecht behandelen, aan de Moloch opofferen. Het zijn vaak hele concrete dingen die je zo in het volksleven van Israël aan kon wijzen. Onderschat het Woord van God niet. Dat laat op al die terreinen een licht schijnen.

Jaren geleden zag ik in Den Bosch met witte kalk op een muur van één of ander pand geschreven: "Wee hen die akker aan akker trekken, en huis aan huis vernigvuldigen", ongeveer. Ik dacht: Wat een vlijmscherp woord. Want je voelde in één ogenblik de achtergrond. De één of andere projectontwikkelaar is zeker aan het werk. Daar zit geld achter, daar zit macht achter. Daar moet de kleine man voor wijken. En één of ander heeft, misschien wel in een verkeerde woede, dat oude woord van de profeet er op gekladderd: Wee hen die dat doen. Die op zo'n manier met grond, met huizen en met alles werkzaam zijn, alleen maar uit oogpunt van winstbejag. Geen oog voor de naaste.

Nu, dat zijn allemaal dingen die in de Bijbel staan.

Ik denk dat wij met veel dingen zo vergroeid zijn, en zo gewend aan geraakt zijn, dat we die lijnen vergeten, maar in de Bijbel staat er uitdrukkelijk over geschreven. En over al die dingen wordt het 'wee' uitgesproken door de Heere God: "Bekeer je tot de Heere, en laat die Goddeloze praktijken na".

Soms gebeurde dat. Dan kwam er een reformatie. In Hizkia's dagen werd het paasfeest gevierd. In de dagen van Joas, dacht ik, werd het Wetboek gevonden, en werd voorgelezen onder het volk. Een overweldigende indruk. Jesaja, Hizkia, tijd voor reformatie. De mensen die zijn onder de indruk gekomen van die goede bevelen en die goede woorden. Het kan zo toch niet langer. Het is toch eigenlijk gemeen wat we doen. Maar dan? Dan komt er een verdieping bij. Die is er altijd al bij geweest hoor, maar ik moet enkele momenten aantippen. Dan komt er een verdieping bij. Dan zegt God op een gegeven ogenblik: Ja, dit volk dat nadert Mij met de lippen, maar hun hart houdt zich verre van Mij. Daar zie je nu iets van een bekering van ondeugd tot deugd. Maar de

CATECHISMUS ZONDAG 33

achtergrond wordt niet gevormd door: Wij hebben God op het hoogst misdaan, wij zijn van het heilspoor afgegaan, ja wij, en onze vaders tevens, verzuimend alle trouw en alle plicht.

Nee, maar meer zoals je dat zo vaak ziet in het leven. 'Jongens, dat kan toch zo niet meer, laten we eens om de tafel gaan zitten, nee daar klopt niets van, nee dat deugt niet, dat moet anders'. Maar het hart, het hart!

Toen Mozes al die geboden van de Heere God had genoemd, waar hij van zegt: Gij hebt geen hart om God te vrezen.

Je zou zeggen, hoe kan dat nu hè.

Dan zegt de Heere honderden keren, 'Bekeert u'. En dan opeens lees je, laten we het zo even zeggen: Ja, bekering kan niet zonder genade. Echte bekering tot God. Dat kan niet zonder genade.

Een mens kan, hoe prijzelijk of hoe we het ook noemen willen als mensen onder elkaar, maar hij kan niet echt tot die bekering komen, dat hij nu met zijn gezicht naar de Heere toe staat. Dat dat hart, dat dat nu verenigd is met de Heere. Dat dachten ze vaak wel, vooral na de ballingschap dachten ze: Jongens, nu uitkijken dat er nooit meer iets gebeurt. Denk aan de Sabbat-heiliging; denk aan dit gebod, denk aan dat gebod; geen afgoden, nooit en nooit meer. We hebben nu gemerkt wat de gevolgen er van zijn. Er blijft niets van ons over.

Laten we overal Synagoges bouwen, om het volk te onderwijzen in de wetten, hoe het hoort. Laten we voor de zekerheid nog meer geboden maken, ter beveiliging, dat we maar niet in de buurt van de overtreding zelf komen.

Voel je, toen ging het die kant uit. Toen maakten ze er een soort moraal van wat je in een boekje kunt lezen, hoe je het doen moet en hoe je het niet doen moet. Wat kan en wat niet kan. En zo ging men met elkaar om vaak.

En ze hadden er geen erg in: Maak de boom goed, en zijn vrucht zal goed zijn. Een bekering moet verder gaan dan dat je van een kroegloper een kerkloper wordt. Een bekering moet verder gaan dan dat je een braaf humaan mens wordt. Een bekering moet iets zijn dat je bij God terug bent, hoe dan ook. Dat er weer een contact is, een overeenkomst, een gemeenschap met de Heere God. Dat je niet door een zweep of iets dergelijks opgejaagd wordt, of door je eierzucht of wat dan ook, of door je verstand enzovoorts, zo'n sterke wil dat je zegt: punt! dat doe ik nooit meer, dat is de laatste keer dat ik dat gedaan heb. Misschien redt je het ook. Maar om nu verder te mogen komen. Of verder? Dat is weer niet goed gezegd. Het is niet een trap. Maar dat het nu alles anders is.

En dan merk je dat die profeten, die hebben de moed verloren. Die profeten die zitten met dat probleem, ze moeten het zeggen: Bekering, bekering. En tegelijkertijd weten ze en beseffen ze: De genade. De genade gaat voorop. De genade alleen kan het draagvlak zijn van de bekering. Als dat het niet is, dan komen we toch niet op de goede plaats terecht.

Als dat het niet is, dan worden we misschien fatsoenlijke mensen. En dan kon het nog wel eens zijn dat die kroegloper dichter bij het Koninkrijk is, en die hoer, en die afgedankte slet, dan ik. Dat kon nog wel eens zijn.

Hoe hard het voor het vlees, het zichzelf erende vlees ook is, het zou toch wel eens

CATECHISMUS ZONDAG 33

kunnen zijn. Jezus zegt: Ze zullen u voorgaan in het Koninkrijk der hemelen. Die hebben niet zoveel te verliezen, want die zijn niet bekeerd. Die hebben alles overboord gezet.

O, en dan zie je bij die profeten die worsteling. Bij Mozes al: Je hebt geen hart om de Heere te vrezen. Mannen! besef dat nu eens, besef dat nu eens, dat je geen hart hebt om de Heere te vrezen. Het moet een andere kant uit. Anders zaai je maar tussen de doornen.

En trouwens, er is nog meer: Bekering is ook geen soort garantie dat God dan wel goed op ons zal zijn. Profeten moeten ook wel eens zeggen: Als je je bekeert, misschien! Misschien dat de Heere het kwaad niet laat komen. Misschien dat de Heere Zijn oordeel terug trekt. Misschien! zal Hij Zich ontfermen.

Maar onze bekering, of om op de een of andere manier een wending, geeft nog helemaal geen verplichting aan Gods kant om te zeggen: Nu ben je Mijn kind weer. Nu zal Ik je aannemen. Je hebt nu tenminste eieren voor je geld gekozen.

In dat spanningsveld hè, die wetenschap: Genade moet aan de waarachtige bekering vooraf gaan, hoe je het ook keert of draait, genade. Dat speelt steeds sterker door in het Woord van God, genade. Gods genade is nodig, onherroepelijk. In dat spanningsveld zie je opeens iets van het onbegrijpelijke wonder. Dat je zou zeggen: Die sombere, en terecht sombere profetenstem, die daar de dames en heren, die opgedirkte dames in Samaria, en die nette heren en dames, maar die nette heren, die toch achtergronds, achterbaks de naaste uitknijpen. Die wel zorgen dat ze er niet aan tekort komen al kost het de ander zijn kop, een ander zijn kracht, alles.

Als ze dan zeggen: God zal jullie allemaal verderven. God zal die paleizen in elkaar laten storten, Hij zal vuur er in aansteken. En opeens, ja, dan merk je iets dat ze moeten zeggen: En toch, en toch, God zal het doen. God zal het doen.

Kijk, als ze wanhopig zijn, want ze moeten niet anders dan vloeken. Jeremia, Jesaja. Als je het leest, de rillingen lopen toch over je rug? Als je het eens een keer met aandacht mag lezen wat er te wachten staat op al die dingen. Op die zonden, op die nette heren en op die minder nette heren en dames. Als je dat allemaal leest.

Dat God zegt: Ik zal jullie hoofd schurftig maken. Ik zal al die poederdoosjes en al die dingetjes, die ringetjes en alles zal Ik weg doen. Want je luistert niet naar Mij met je trippelende pasjes.

En als je dat dan allemaal leest hè, dan denk je wel eens: Tjonge jonge, dat kan ik toch begrijpen, dat die profeten, dat ze de moed zouden verliezen, 'hoe moet dat nu'. Want voor waarachtige bekering is genade nodig.

En opeens laat God ze iets zien. God zegt: Het overblijfsel zal zich bekeren. God zegt, tot eeuwige troost en verwondering van in zichzelf onbekeerlijke mensen: Ik zal wat nieuws maken. Ik zal het zo maken: Niet naar het verbond dat Ik met hun vaders gemaakt heb, ten dage dat Ik hun hand aangreep om ze uit Egypte te voeren, dat was ook genade. Dat was ook een genadeverbond, om alleen op God onze hoop te stellen, en van Hem alles te wachten en te verwachten.

Maar dat hebben we vernietigd, we hebben de goede hand van de Heere er niet in

CATECHISMUS ZONDAG 33

gezien. We waren zelfs zo gek dat we dachten dat God ons niet doorheeft, als we naast Hem nog wel een godje er bij menen te kunnen hebben. Zoals wij, wij ook. Dat dachten zij ook. En wat God allemaal zei, dat is toch goed voor een mens, dat doe je toch. Je gaat jezelf toch niet in je ongeluk brengen: "Alles wat de Heere zegt, zullen wij doen". En ze hadden absoluut geen oog voor de genade, voor de belofte.

En dan? Nu, dan zie je de afloop. Zo zal Ik het niet doen, zegt de Heere. Ik ga verder. Ik kom nu niet in een rokend vuur, een berg en beving en donder en bliksem, maar Ik kom in Mijn lieve Zoon Jezus Christus, Ik kom met Mijn Heilige Geest en met Mijn genade - wat in het Oude Testament trouwens ook al gebeurde - kom Ik in het hart. En Ik zál máken dat ze een walging aan zichzelf zullen hebben. Dat zal Ik máken, zegt de Heere. En Ik zal máken dat ze Mijn stem zullen horen, in Mijn wegen zullen wandelen. Voor een distel zal een denneboom opgaan, voor een doorn zal een myrteboom opgaan. En het zál de Heere zijn tot een teken, tot een Naam die niet uitgeroeid zal worden. En dat kom je bij alle profeten, voorzover me bekend, kom je steeds dat wonder tegen.

Nu zál God het ook doen. God zal, nee, niet tevreden zijn en geen genoegen nemen met wat opgeknapte, opgelapte mensen, die er van maken wat er van te maken is, en die zich soms op een wonderbaarlijke wijze van het een of ander weten te bekeren, en een beter leven gaan leiden. Maar God zal nu, niet door kracht, noch door geweld, maar door Zijn Geest zal Hij het dóén! Maar dan ook waarachtig doen.

En met die God hebben wij nu te doen.

Ik hou het maar bij een inleidend woord, vanavond.

Met die God hebben wij te doen. Kun je begrijpen dat dat het sterkst aan de orde komt altijd, dat! Daarbij moet je niet denken dat ik de Er schreef eens iemand, vijftien jaar geleden, aan mij: "Nou, maar ik ben maar blij dat mijn kinderen zus zijn, en mijn kinderen zo zijn. En ik weet wel, ze zijn niet bekeerd, maar" Ja, ik ook. Daar zou ik ook blij mee zijn. Nette kinderen, nette mensen in de kerk. Toch krijgt dat nooit de overhand. Waarom?

Ik moet als dienaar van Christus tegen mezelf en tegen de nette man, moet ik zeggen, als het God behaagt in een of ander, wanneer dat aan de orde is: Denk er om, wees gewaarschuwd. Want je komt eeuwig om. Of denk je soms dat jij zo zachies aan op een plekkie komt dat je wel genade en vergeving zal krijgen. Want je hebt toch maar in de weg gewandeld. Dat moet ik ook zeggen.

Dan gebeurt het me wel eens dat ik hier in de kerk iemand zie zitten waarvan ik weet: Tjonge jonge, dat spant er. En daar zit misschien wel iemand naast: O, niets van te zeggen. En dat ik voor het nette portret soms nog banger ben dan voor dat akelige portret. Omdat ik al de symptomen voel van de vijandschap tegen Gods ontferming. En dat ik die ander zie en denk: Ja, niet goed te praten hoor, dat bedoel ik niet, dat ik denk: Och jongen, och meid, je ziet jezelf niet. Ach lieve Heere, alstublieft. Maar voor mij is het nog de vraag wie er verder weg zijn.

We zijn allemaal, buiten de waarachtige bekering, even ver weg, zo kunnen we het ook wel zeggen.

Maar ik geef u maar een achtergrondinformatie. Opdat wij tot in het diepst van onze ziel gevoelen, dat wij met God, met de levende God te doen hebben. Die met geen

CATECHISMUS ZONDAG 33

Godeloze mensen, maar ook met geen vrome mensen genoeg neemt. God die alles onder de zonde heeft besloten, opdat Hij Zijn genade heerlijk zou maken.

En misschien denken jullie: Dominee je vloeit een beetje door, of Daan je vloeit een beetje door. Och, het is mijn enige hoop hoor, God. En niet alleen voor die ongehoorzame jongen of meid, maar ook voor mezelf. Mijn ENIGE hoop.

Want een mens kan heel wat voor elkaar versieren, en dat wankele gebouwtje een aardig kleurtje geven, maar ach, ik hoop zo dat God door Zijn Heilige Geest in onze harten werkt.

Want dan moet ik toch aan dominee de Groot denken. Och zegt hij, ja, het heeft me lang achtervolgd, dat mijn Godvruchtige tante zei als ik ging schaatsen, of ergens anders naar toe: Jongen, kun je daar God ontmoeten, als je daar verongelukt. Daar op die ijsbaan. Het heeft me lang achtervolgd, totdat ik zag dat mijn tante met haar Bijbeltje onder haar arm, met haar ernstige gezicht, door God afgewezen wordt. Maar mij, zegt hij, is het om het even geworden. Of ik in bad zit, of mijn kopje thee drink, of op de schommel, of met mijn Greetje op de wip. Ik weet dat ik Hem mag ontmoeten en kan ontmoeten. Maar in die Heere Jezus Christus met een gereinigd hart. Dat voel je.

O, daarom hoop ik zo dat de Heere deze zondag voor ons allemaal, als we er dieper op ingaan, want dan komt ook ons leven aan de orde uiteraard. Of dat er iets van het waarachtig geloof is in ons leven, dat door de liefde werkend is. Of dat we op de weg Ik hoop zo dat de Heere dat tot zegen wil stellen voor u en voor mij. Dat we daar de kracht van mogen ervaren, en dat God er in mee wil komen. Anders dan, denk ik wel eens, is het gewoon hartstikke gevaarlijk om in de kerk te komen. Echt waar. Dat kan je je leven kosten. Heel gevaarlijk.

Maar tegelijkertijd, o, voor allen die in het duister dwalen, dat je zegt: Lieve Heere, ik kan niet meer. Ik heb tegen U o Heere, zwaar en altijd weer misdreven. En misschien is er niemand die wat aan je ziet. Hij? Ja!

Maar wat denk je? "Geef me toch een nieuw hart". Dat die adem moge hale.

'Verspreidt deez' zon een helder licht, dat hun in schaduw des doods bestraalt'. Om te sterven, maar ook om te leven, uit Zijn volheid.

AMEN